

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lajin häirintää sekä pesien ja munien hävittämistä

Hakija

Iisalmen kaupunki / Jorma Korhonen

Asia

Lupahakemus 150 naurulokin (*Chroicocephalus ridibundus*) pesän ja niissä mahdollisesti olevien munien hävittämiseksi kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi ajalla 24.4.-31.7.2025 Iisalmissa, Pohjois-Savossa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa hävittää 150 naurulokin pesää ja niissä mahdollisesti olevat munat venelaiturin yhteydessä olevalta Olvinrannan kivilaiturilta osoitteessa Luuniemenkatu 6 w, Iisalmi. Yhdyskunnan etäisyys lähimpiin n. 10 veneeseen on vain 3–20 m, ja 20–40 päässä ovat loput 10 alusta. Linnut aiheuttavat haittaa ulostamalla laiturissa olevien veneiden päälle, mikä aiheuttaa hygieniariskin. Linnut myös hyökkäilevät laiturilla liikkuvien ihmisten kimppuun.

Kaupungin laituria käyttävät satamapaikkana 15–20 isoa venettä, pelastuslaitos, pursiseuran jäsenistö sekä yksityiset veneilijät. Lintuja on yritetty häätää käyttämällä pelättimiä, mutta ne eivät ole estäneet pesinnän aloittamista. Kivilaiturin vastarannalla on toinen laitur, jonka pää ulottuu noin 15 metrin päähän kivilaiturista, ja näiden laiturien välistä veneet kulkevat satamaan. Hakija epäilee, että ongelmat ulottuvat myös vastapäisen laiturin alueelle ja linnut voivat hyökkäillä myös laiturien välistä kulkevien veneilijöiden kimppuun.

Hakija hakee lupaa pesien ja munien hävittämiseen, koska 17.4.2025 aloitettujen karkottamistoimien (pelättimet, karkotuskäynnit ja kivilaiturille asennettu harso) avulla ei ole saatu täysin estettyä naurulokkien majoittumista kivilaiturille. Hakijan 19.5.2025 toimittaman lisäselvityksen mukaan kivilaiturin reunoilla on 60 pesää, joissa jokaisessa on 2–3 munaa. Lupaa ei haeta poikasten tappamiseen, vaan hakija toivoo saavansa luvan pesien hävittämiseen ennen kuin poikaset alkavat kuoriutua.

Hakijan mukaan Olvinrannan kivilaiturin pesintöjen poistaminen voi hetkellisesti pienentää alueen lокkikantaa, mutta se ei merkittävästi vaikuta alueen naurulokkikantaan, koska yhdyskuntia pesii aiempina vuosina muuallakin mm. Keskimmaisella ja Tismióllä. Hakijan mukaan alueella ei ole muiden lintujen pesiä, eikä hakemusalue sijaitse luonnonsuojelualueilla tai Natura-alueilla, eikä ole niiden lähellä.

Naurulokkien häirintään ja pesien ja munien hävittämiseen on myönnetty aiempi lupa VARELY/3490/2024. Lupaa ei kuitenkaan voitu laittaa täytäntöön, koska poikaset olivat jo ehtineet kuoriutua.

Lausunnot

Asian ratkaisemisen tueksi on pyydetty lausunto Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunto 14.5.2025

lisalmen Olvinrannan kivilaiturille pesimään yrittävää naurulokkiyhdyiskuntaa on yritetty estää asettamalla laiturille pelättimiä keväällä 2025, mutta ne eivät näytä tehoavan. lisalmen kaupunki pyrkii estämään naurulokkien pesimistä hätyyttelemällä niitä säännöllisesti päivittäin. Jos häirinnästä huolimatta pesiminen alkaisi, pesät hävitettäisiin ennen kuin niihin tulisi munia. Kivilaituri ei ole naurulokille luonnollinen pesimäympäristö, vaan suotavaa olisi, että yhdyskunta palaisi esim. läheiselle Vedenpäälahdelle parantaen samalla alueen sorsalinnuston pesimäympäristöä. Lokkien ulosteiden aiheuttama terveysriski, likahaitta sekä poikasten kuoriutuessa päälle hyökkäysriski ovat merkittäviä. Pesinnän estämiselle ei katsota olevan vaikutusta lajin suotuisaan suojelutasoon, koska laji on pesinyt lähialueilla mm. Keskimmaisella ja Tismiöllä. Pohjois-Savon ELY-keskus puoltaa naurulokkiyhdyiskunnan pesimisen estämistä.

Määräykset, joita hakemus koskee

Naurulokki on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Lisäksi laji on uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Kielto on voimassa myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli pesää käytetään toistuvasti. Naurulokki käyttää samoja pesäpaikkoja toistuvasti.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan naurulokin pesien ja niissä olevien munien hävittämiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.7.2025 asti.
- 2 Tällä luvalla saa hävittää lisalmen Olvinrannan kivilaiturilla olevat naurulokin pesät ja niissä olevat munat.
- 3 Pesitä, joissa on poikasia, ei saa hävittää.
- 4 Mikäli naurulokit yrittävät pesiä paikalla uudelleen, tällä luvalla saa hävittää myös naurulokkien uudet pesärakennelmat. Alue tulee tarkastaa säännöllisesti, jotta uudet pesät saadaan hävitettyä ennen kuin linnut ehtivät munimaan.
- 5 Hakijan tulee edelleen kehittää menetelmiä pesinnän ehkäisemiseksi.
- 6 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 7 Hakijan tulee seurata naurulokin pesintää Vedenpäänlahdella kahden pesimäkauden ajan (2025–2026). Seuranta tulee toteuttaa saarille rantautumatta. Mikäli naurulokit eivät palaa pesimään aiemmille pesimäalueille, eikä niiden uusi pesimäpaikka ole tiedossa, tulee selvittää mahdollisuus asentaa pesimälauttoja soveltuville alueille.
- 8 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyä lupa on esitettävä.
- 9 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.

- 10 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 11 Luvan käytöstä tulee raportoida 31.12. mennessä vuosina 2025 ja 2026. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/3114/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä milloin ja kuinka monta pesää hävitettiin sekä pesissä olleiden munien määrä, mahdollisten uusien pesintäyritysten yhteydessä hävitettyjen pesärakennelmien määrä, sekä keinot pesinnän ehkäisemisen kehittämiseksi. Lisäksi hakijan tulee raportoida, siirtyivätkö naurulokit pesimään Vedenpäänlahdelle tai jollekin muulle alueelle, sekä tarvittaessa mahdollisuudesta pesimälautojen asentamiseen.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Naurulokit pesivät aivan venelaiturin välittömässä läheisyydessä, eikä veneilijöillä ole mahdollisuutta kulkea veneille muuta reittiä. Naurulokit puolustavat pesiään ja poikasiaan aggressiivisesti tekemällä hyökkäyksiä poikasten lähellä liikkuvien kimppuun, mikä voi aiheuttaa laiturilla veden äärellä kulkeville turvallisuusriskin. Laiturilla on myös Pelastuslaitoksen aluksen venepaikka, jonne pelastajilla tulee olla turvallinen kulku, eikä hygieniariskiä ole toiminnan luonteen vuoksi kohtuullista edellyttää minimoimaan veneen siivousta lisäämällä. Kivilaiturin ja vastapäisen laiturin välistä kulkevat myös muut lahden pohjukassa venettä pitävät veneilijät. Naurulokkien syöksyt veneitä kohti voivat aiheuttaa venettä ohjaavan huomion herpaantumisen, mikä voi johtaa veneen hallinnan menettämiseen.

Kivilaiturin lähellä ei ole paikkaa, jonne pesät voisi siirtää, eikä laiturilla ole myöskään kohtaa, joka olisi riittävän etäällä veneistä, jotta osan pesistä voisi jättää. Poikaset alkavat myös liikkua melko pian kuoriuduttuaan, eikä niiden liikkumista laiturilla ole mahdollista tehokkaasti rajata. Ongelman ratkaisemiseksi ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, kuin poistaa naurulokkien pesät.

Hakemuksen mukaisella alueella on pyritty poikkeuslupan VARELY/3490/2024 nojalla ehkäisemään pesintää käyttämällä pelättimiä, liikkumalla alueella päivittäin sekä asentamalla laiturille harso. Toimenpiteillä ei ole kuitenkaan ollut haettua vaikutusta, ja naurulokit ovat niistä huolimatta aloittaneet pesinnän. Lupaehtojen mukaisesti pesintää ehkäiseviä toimenpiteitä tulee jatkossa edelleen kehittää ja pyrkiä tekemään riittävän tehokkaasti, jotta yhdyskunta ei asettuisi kivilaiturille pesimään enää tulevinä vuosina.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen arvion mukaan Olvinrannan kivilaiturin pesintöjen poistamisella ei katsota olevan vaikutusta lajin suotuisaan suojelutasoon, koska laji on pesinyt lähialueilla mm. Keskimmaisella ja Tismiöllä. Naurulokkiyhdykskunta on todennäköisesti siirtynyt kivilaiturille vuonna 2024 Vedenpäänlahdelta veden ollessa tuolloin poikkeuksellisen korkealla tasolla peittäen niiden normaalisti käyttämän pesimäluodon. Lupaehtojen mukaisesti naurulokkien pesintää aiemmilla pesimäluodoilla Vedenpäänlahdella tulee seurata kahden pesimäkauden ajan. Mikäli naurulokit eivät palaudu pesimään alueelle, eikä hakijan tiedossa ole mihin ne ovat siirtyneet pesimään, hakijan tulee suotuisan suojelutason saavuttamisen edistämiseksi selvittää mahdollisuus asentaa naurulokeille sopiviin paikkoihin pesimälautoja, joilla pesintä onnistuu myös veden ollessa poikkeuksellisen korkealla.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Naurulokkien pesintä on jo käynnissä ja naurulokit uhkaavat parhaillaan ihmisen terveyttä ja turvallisuutta, lisäksi toimenpiteet tulee saattaa täytäntöön ennen poikasten kuoriutumista. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Saija Porramo ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Pohjois-Savon ELY-keskus kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

SLL Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri pohjois-savo@sll.fi

Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry. info@tapiolary.com

Lintuyhdistys Kuikka ry. hallitus@lintuyhdistyskuikka.net

Itä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi

Iisalmi kirjaamo@iisalmi.fi

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/3114/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/3114/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 20.05.2025 11:46

Ratkaisija Mattila Olli 20.05.2025 12:54

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Itä-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio

Puhelin: 029 56 42502

Telefax: 029 56 42501

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.